

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

Cap. XII. De Officio parvo Beatae Virginis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

CAPUT XII.

DE OFFICIO PARVO B. VIRGINIS:

§. I.

Quam difficile sit de Maria laudibus scribere. Cur negotium omnium seculorum dicatur esse. Ejus cultum semper viguisse. Ad ipsam Beatam Virginem deprecatio.

IN celebrandis Beatissimæ Virginis Mariæ præconiis tot jam sudarunt ingenia, tot sunt attriti calami, tot manus, & mentes occupatæ, ut si ejus honori conscripta volumina in unum congregarentur, insignem se solis constituerent Bibliothecam. Pia quadam æmulatione omnis natio, quæ sub cælo est, juvenes, & virgines, senes cum junioribus in recensendis Mariæ laudibus qua ligata, qua soluta oratione decertasse videntur. Sed ut devotus fuerit, gratusque Deo generosus eorum conatus, quicquid tamen de ineffabili meritum ejus prærogativa manu scripserint, ore protulerint, mente conceperint, stilla situlæ est, momentum stateræ, gutta roris antelucani; ut non minus de illa, quam de Filio ipsius Domino nostro illud pleno ore decantare possimus, (a) *Tibi silentium laus*: possitque facilius immensum pelagus exigua scrobe concludi, quam omnium hominum, & Angelorum vocibus Mariæ laudes exhauriri. Quis Reginae cælorum potentias loquetur, auditas faciet omnes laudes ejus? Major est enim omni laude, omnemque exuperat modum, quæ omnium decus creaturarum excellentissima dignitate transcendit. S. Germanus Patriarcha Constantinopolitanus sermonem de hac Virgine habiturus sic exor-

æ Psal. 64. ex vers. Hebr.

ditur.

ditur. Si palmo metiri terram possumus, ac funiculo mare circumscribere: si cubitis cœlum continetur, & stellarum numerari copia potest: si guttæ pluvix, tellurisque glebæ, ventorumque impetus, atque arenæ comprehenduntur, certè poterit quod in manibus est argumentum comprehendere. Arnoldus Abbas Bonæ vallis initio Tractatus de laudibus Deiparæ hæc habet. Si linguis hominum loquar, & Angelorum, nihil dignè, nihil propriè de sanctæ, ac perpetuæ Virginis Matris Christi Mariæ gloria eloqui poterò, quia verè in laudibus ejus modulandis non invenitur conveniens organum, & hebes est cujuscumque subtilitatis ingenium. Res mira, & inaudita, Mater Virgo, Verbum caro, Deus homo! Quis in tam celebri miraculo sileat? Item quis hæc prædicare sufficiat? Scimus quidem supra nos esse hoc aggredi; sed illa in cujus sacro utero Verbum caro factum est, locuturis de Verbo conciliat verbum: nec fas est muta esse gaudia Ecclesiæ, ubi implente nos Verbo hoc habemus in mente, quod mater in utero. S. (b) Amedeus ex Abbate Altæcumbæ Episcopus Laufanensis magnas Virginis Encomiastes, Omnis sancta, inquit, & rationalis anima investigans cœli secreta mysteria, & distinguens ordinas supernorum spirituum invenit primam post Redemptorem illam in mulieribus benedictam, illam plenam gratia, quæ Deum genuit, & virginitatis gloriam non amisit. Hæc Virgo beata omni luce clarior, omni suavitate gratior, omnique potentatu sublimior totum mundum illuminat & unguenti optimi perfusione innovans omnia, Cherubim & Seraphim agmina potestate transcendit, & majestate. Solus igitur Deus, cui soli secunda est, eam dignis poterit encomiis honorare, qui ad tantam dignitatem humilem, & parvulam sublimavit, qua majorem ipsa Dei omnipotentia creare non potest. Hoc

b Amed. Hom. 1,

306 DE OFFICIO PARVO B. VIRGINIS.
unum est, in quo nec primam similem visa est, ne habere sequentem, ut unum eundemque Filium cum Deo Patre meruerit habere communem. Hæc illa mulier est olim in Paradiso promissa, quæ caput serpentis antiqui, Dei virtute calcavit. Hæc illustris illa mulier præ cunctis mulieribus benedicta, in igne & rubo; in virga & flore; in rore, & vellere antiquis Patribus præmonstrata. Hæc arca mystica testamenti, aureum propitiatorium, scala Jacob, virga Jesse, thronus Salomonis, arcus fœderis, janua Paradisi. Hæc fons irrigans universam terram, hæc aurora veri Solis prænuntia. Hæc salus universorum, totius mundi conciliatrix, inventrix gratiæ, genitrix vitæ, mater salutis. Hæc reparatrix protoparentum, posterorum vivificatrix, vera mater viventium, desperantium salus, miserorum solatium, afflictorum refugium, spes unica peccatorum. In ipsa omnis gratia vitæ, & veritatis: in ipsa omnis spes vitæ, & virtutis:

(c) *Sola fuit mulier, patuit qua janua letho,
Et qua vita redit, sola fuit mulier.*

Sub ejus umbra qui pausaverit in æstu vitiorum refrigerium inveniet. in pressuris sæculi umbraculum, in laboribus quietem.

II. S. (d) Bernardus in Mariæ laudes semper effusus e. in *Negotium omnium sæculorum* aptissimo prorsus, ac singulari titulo nuncupavit. Ipsa enim tanquam mediatrix fidelissima omnium negotia in cœlesti curia procurat. Ipsa una omnium negotium est, quæ sola potuit omnia sæcula occupare, quæ magnum negotium sæculorum omnium ingeniis faceffivit. Sed consultius est dulcissimi Doctoris lacteam orationem audire: lac merum loquitur, quod ab uberibus Virginis insigni privilegio suxit. Ad Mariam sicut ad medium,

e Turcius Rufus in collat. vet. & novi Testam. & Bernar. ser. 2. de Pentecost.

sicut ad arcam Dei, sicut ad rerum causam, sicut ad negotium sæculorum respiciunt & qui in cœlo habitant, & qui in inferno, & qui nos præcesserunt, & nos qui sumus, & qui sequentur, & nati natorum, & qui nascentur ab illis. Illi qui sunt in cœlo, ut resarciantur; & qui in inferno, ut eripiantur; qui præcesserunt, ut Prophetæ fideles inveniantur; qui sequuntur, ut glorificentur. Eò beatam te dicunt omnes generationes, Genitrix vitæ, Domina mundi, Regina Cœli. Omnes inquam generationes, quæ omnibus generationibus vitam & gloriam genuisti. In te enim Angeli lætitiâ, iusti gratiam, peccatores veniam invenerunt in æternum. Meritò in te respiciunt oculi totius creaturæ, quia in te, & per te, & de te benigna manus Omnipotentis quicquid creaverat recreavit. Apud Græcos omnibus sacris Hymnis, de quocunque argumento sint, Thetocion, in laudem Deiparæ adjungi solet, ac si minimè congruum esset ex aliis capitibus Deum laudare hoc prætermisso. Jodocus Coccius omnium sanctorum Patrum diligentissimus excerptor, toto libro tertio tomiprimi sui Thesauri Theologici quicquid à Græcis & Latinis Patribus de beata Virgine præclarè dictum & excogitatum fuit, in unum collegit. Theophilus item Raynaudus vir infinitæ lectionis omnes titulos Beatæ Virginis ex sanctis Patribus excerptit, & ex iis librum confecit, quem inscripsit Nomenclatorem Marianum. Possunt autem iidem tituli valdè locupletari ex Menæis aliisque libris Ecclesiasticis Græcorum, quod egregiè præstitit vir eruditus Simon Uvagnerekius in sua Pietate Mariana Græcorum edita Monachii. Multa quoque collegerunt ad B. Virginis laudem pertinentia præclari & noti Scriptores Petrus Antonius Spinellus in libro quem inscripsit Maria Deipara thronus Dei, Aloysius Novarinus in umbra Virginea, & Joannes Baptista Novatus in opere de Eminentia Deiparæ. Demum in

308 DE OFFICIO PARVO B. VIRGINIS,
colenda Virgine nemini cedit hoc sæculo vir religioſiſ-
ſimus Hyppolytus Marraccius Lucenſis ; nam præter
varia Latinorum , Græcorumque opuscula de ipſa Dei
Genitrice quæ in lucem emiſit , & notis illustravit , præ-
ter Bibliothecam Marianam in qua recenſet ſumma
diligentia omnes qui de beata Virgine aliquid ſcripſerunt
edidit etiam Prophetas Marianos , ſeu de Prophetis
Mariæ præcultoribus : Apoſtolos item , & Pontifices
Maximos Marianos , Purpuram Marianam , Antiftites,
Fundatores , & Religioſos Marianos , Palmam Maria-
nam , Lilia Mariana , Heroïdes Marianas , Cæſares,
Reges , & Principes Marianos : habetque prælo para-
tam Polyantheam Marianam , & alia multa , quibus
benè mereri , de cultoribus Virginis non ceſſat. Iſtos
(e) conſulat Lector , qui eximias Mariæ laudes noſcere
cupit , non eum pigebit legiſſe ,

METRUM XXV.

*V*irgo Regina polorum ,
Summo quæ proxima Regi ,
Mundi moderaris habenas ,
Huc è cæſa ætheris aula
Deſcende , & diſſice mentis
Rutilo ſplendore tenebras :
Meritas tibi promere laudes
Amor eſt , cupioque per omnes
Te dignos currere honores.
Apis ut ſtudioſa , per arva
Quæ circum ludit Hymetti ,
Non uno è cespite florum
Carpit fragrantia mella ;
Sed lati plurima veris

¶ Videndi etiam Joan. Bonifac. in hiſtoria Virginal. Petr. Caniſius libris
quinque de Deipara , & alii innumerabiles.

*Pregustans munera , rorem
 Depascitur avia cœli.
 Laudes sic ipse , tuasque
 Celebrabo carmine dotes ,
 St tu , dulcissima Virgo ,
 Lucem digneris , & æstum
 Tenebroso infundere cordi.
 Tu nostræ es gloria stirpis ,
 Tu lux , tu vita , decusque ,
 Hominum spes certa , tuumque
 Observant omnia nutum.
 Placido me respice vultu
 Inopem , incertumque salutis.
 Da veri cernere sedem
 Ceca caligine pulsa.
 Duce te mihi gratia semper
 Divina aspiret , ut omni
 Deterfa erugine culpa
 Puro tibi pectore possim
 Canere hymnos , pangere versus.*

III. Semper Deiparæ cultum in Ecclesia viguisse , ut
 cætera desint argumenta , ex hoc potissimum conjicere
 licet, quod nullum ejus principium ostendi potest. Nam
 nec Pontificis alicujus decreto , aut Concilii sanctione,
 nec consuetudine aliqua , cujus sciatur origo , introdu-
 ctus fuit , sed omni ætate , omni tempore semper fide-
 les cœli Reginam summo honore prosequi , & venerari
 consueverunt. Hæc enim ab æterno prædestinata , &
 præelecta à Deo fuit , ut arcanum Incarnationis myste-
 rium in ea perficeretur. Hanc nascituram promisit Deus
 statim post lapsum primi parentis , cum serpentis mali-
 gnitati iratus dixit , *Ipsa conteret caput tuum.* Hanc ve-
 nerabiles Patriarchæ & sanctæ mulieres veteris Testa-
 menti ante & post diluvium multiplici allegoria præfi-
 gurarunt. Hanc Prophetæ futurorum præscii vatici-

nante præconio prædixerunt : inter quos Hieremias, cum in Ægypto exularet, ejus immaculatum puerperium sacerdotibus idolorum indicasse dicitur, ut Auctor synopsis de vita & morte Prophetarum, sive fuerit Dorotheus Martyr, sive alius recentior, qui fuit Romæ Abbas, & (f) Epiphanius Episcopus asseverant. Etiam ab Ethnicis, & Turcis eam coli, & celebrari, docet Joannes (g) Bonifacius in historia Virginali. A fidelibus autem Catholicæ & orthodoxæ Ecclesiæ speciali cultu hyperdulæ adoratam fuisse ab ipso Ecclesiæ ortu usque ad hæc tempora, innumeri Scriptores testantur, quorum testimonia, & auctoritates si ex scriptis ipsorum excerpere, & hîc inferere vellem, rem ineptissimam facerem, nam & immensi id operis foret; & materiam ab aliis dudum præoccupatam attingerem, quorum diligentia, & eruditioni quidpiam adjicere non præsumo. Optimos quosque profert (h) Canisius singulorum dicta perpendens, & ex his sectarios convincens. Incipit autem à D. Laurentio Justiniano, tum servata temporum serie ad anteriora secula ascendens, fide dignissimis auctoritatibus evincit in religiosa Matris Dei veneratione retinenda & promovenda, magnum semper fuisse totius Ecclesiæ consensum in omni natione quæ sub cælo est. Frustra convellere hunc cultum oblatrantes Hagiomachi, & Iconoclastæ conati sunt. Viguit, semperque vigebit in æternum & ultra B. Virginis veneratio, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Quis enim post Deum ita generis humani curam gerit? quis nos ita tuetur in afflictionibus, liberat à periculis, præservat à malis?

IV. (i) Idèd ad te, gloriosissima Virgo omnium fidelium corda suspirant, omnium oculi respiciunt, omnium vota confugiunt. Te celebrant

f Epiph. in vita Hieremiæ. g Bonifac. lib. 2. c. 16. h Canisius lib. 5. de Doctr. c. 27. & seq. i Ecbertus in laud. de B. V. inter opera D. Bernard. & Cyrill. Alex. hom. adv. Nestorium.

omnes linguæ, te laudant omnes populi, & beatam te dicunt omnes generationes. Gloriosa dicta sunt de te, sed adhuc locus est tuæ laudationi: adhuc in tuis laudibus balbutit omni lingua. Non enim sunt loquelæ neque sermones, quibus amplius gloria tuæ ad plenum valeat explicari. O magna, ô pia, ô multum amabilis Maria, tu nec nominari quidem potes, quin accendas: nec cogitari quin recrees affectus diligentium te. Tu nunquam sine dulcedine divinitus tibi insita piæ memoriæ portas ingrederis. Et nunc sequimur te, ô Domina, ex totis præcordiis vociferantes ad te, adjuva imbecillitatem nostram, aufer opprobrium nostrum. Tibi revelamus cum fiducia causam nostram, quia cœli & terræ mediatrix es peccatorum refugium, salus pereuntium. Per te sancta Trinitas in universo orbe glorificatur; per te cœlum exultat, lætantur Angeli, fugantur dæmones: per te prolapsum plasma rursum in cœlum subvehitur: per te gentes adducuntur ad pœnitentiam: per te fundatæ sunt Ecclesiæ, destructa infidelitas: per te clausa sunt tartara, apertæ sunt fores Paradisi:

(k) *Salve sancta parens, enixa puerpera Regem,
Qui cœlum, terramque tenet per secula, cujus
Imperium sine fine manet, qua ventre beato
Gaudia matris habens cum virginitatis honore,
Nec primam similem visa es nec habere sequentem:
Sola sine exemplo placuisti fœmina Christo.*

Tuo interventu, benignissima Mater, & nos Christo placeamus, ut te perducente post hujus mortalitatis cursum ad eum perveniamus, qui ex te pro mundi redemptione carnem suscipere dignatus est, teque in supremo gloriæ folio tanquam nobilissimam inter omnes creaturas super choros Angelorum exaltavit.

§. II.

Officii parvi B. Virginis memorabilis institutio. Ejus origo antiquior, quam vulgus putet. Deiparæ encomia, & ad eam salutatio.

I. **T**Ametsi Ecclesia primi temporis tum publicis, tum privatis opplorationibus Deiparæ auxilium quotidie flagitare, eamque erectis templis, festisque diebus ejus nomini attributis venerari consueverit; usus tamen recitandi preces ejus horarias non tantam videtur præ se ferre antiquitatem, sicut officium Defunctorum, de quo capite sequenti differemus. Enimverò si generales Ecclesiæ Synodos, quarum est cunctis fidelibus leges imponere, sedulò dispiciamus, hujus officii celebratio indicta est post mille & amplius annos à Christi nativitate in Synodo Claromontana. Institutionis hujus occasio ex (a) Ecclesiasticis Annalibus hæc est. Anno Domini 1095. Urbanus Secundus Romanus Pontifex ægrè ferens Christi incunabula, ejusque sepulchrum ab infidelibus Turcis omni genere contumeliarum affici, in generali Concilio apud Claromontem in Galliis celebrato bellum sacrum indixit, & divino spiritu percitus classicum potenter intonuit toto penè occidentali orbe pro fide Christi ad arma concurrente. Ut autem res difficillima, & hætenus intentata optatum consequeretur effectum, optimum duxit sacrosanctæ Virginis precibus sibi Deum conciliare. In cujus rei gratiam rogata Patrum sententia sancivit, ut ejusdem sanctissimæ Virginis officium jam à quibusdam Monachis frequentatum ab illis deduceretur ad clericos, qui piè susceptum onus singulis diebus persolventes Dei Matrem exorarent, quò ejus aspirante gratia

* Baron. an. 1095. num. 30.

fidelis populus in tantis discriminibus subeundis divino
 præsidio muniretur. Quod officium ea occasione in-
 stitutum tanto deinceps studio propagatum fuit, ut ipsi
 etiam laici cum magno gratiarum sænore illud soleant
 frequentare. Ex dictis error quorundam convincitur,
 qui Urbanum Secundum primum harum precum fa-
 ciunt auctorem, cum earum promotor, non institutor,
 quod natum & educatum in claustris Monachorum
 fuerat, in lucem gentium sapienter eduxerit. Tolerabi-
 lior aliorum error videtur sacræ hujus institutionis ori-
 ginem ad Petrum Damiani referentium, qui paucis an-
 nis ante Synodum Claromontanam diem clausit extre-
 mam. Nam & hic clarissimus vir monasticorum ri-
 tum propugnator acerrimus est, qui in (b) Annali-
 bus Ecclesiasticis virgineam synaxim instituisse narra-
 tur. Id autem in suo quodam Cœnobio divinitus con-
 firmatum (c) idemmet eleganter describit epistola ad
 suos Eremitas Gamugnenses. Statutum, inquit, erat,
 atque jam per triennium ferè servatum, ut cum horis
 Canonicis quotidie B. Mariæ semper Virginis officia
 dicerentur. Erat autem inter eos Gozo habitu mona-
 chus, reprobæ quidem vitæ, sed dicacis, & accuratæ
 facundiæ. Hic cœpit conqueri satis superque sufficere
 quod sanctus præcipit Benedictus; nec novæ adinven-
 tionis pondus debere superponi, nec nos esse antiquis
 Patribus sanctiores, qui videlicet hæc superstitiosa, &
 supervacanea judicantes psallendi nobis metam, om-
 nemque vivendi regulam præfixerunt. Hac sanè debe-
 re nos esse contentos, ne ab illa incautius declinantes
 per anfractus, & invia ducamur erronei. Quid plura?
 Contra Reginam mundi præliari visus est; & confecit.
 Ad hoc nimirum fratres versuta machinatione pellexit.
 ut solitas B. Mariæ laudes ulterius non offerrent. Sed
 ô divinum judicium à nostræ pravitatis intuitu non

& Idem ann, 1056, num. 66. c. Per. Dam. ep. 20. que est 32. lib. 6.

314 DE OFFICIO PARVO B. VIRGINIS.
dormitans! Mox enim adversus præfatum Monasterium
tot adversitatum grandines, tot undique bellorum, at-
que conflictuum exortæ sunt tempestates, ut ipsis quo-
tidie monachis minaces gladii necis exitum intenta-
rent. Quia ergo Matrem veræ pacis de suo Monasterio
projecerunt dignum est, ut inquietis calamitatum,
tribulationumque procellis atque turbinibus agitentur.
Quæ fratres illi vera probantes, tandem ad cor redeunt,
pavimento se humiliter sternunt, ac percepta pœni-
tentia nunquam se de cætero neglecturos solita Geni-
tricis Dei præconia unanimiter pollicentur. Mox ita-
que tanta serenitas rediit, ut ex tunc usque hodie ju-
cundæ pacis otio perfruantur. Qui ergo facilè seniorum
suorum statuta convellunt, ista considerent, & ne di-
vini furoris super eos gladius veniat, non sine causa
formident.

II. Ex hoc exemplo, quod vir disertissimus pluri-
bus verbis exequitur, occasionem sumpsere nonnulli
asserendi officium Deiparæ in venerabilis viri Mona-
steriis incepisse. Sed ne illi hac in re primatum dese-
ram, faciunt Scriptores vitæ ejus graves, & fide di-
gnissimi, Joannes (*d*) Monachus ejus discipulus, Joannes
Antonius Flaminius Forocorneliensis, Augustinus
Fortunius Camaldulensis, & Hieronymus Rubens: Hi
enim uniformiter asserunt officium D. Virginis à B. Pe-
tro non institutum, sed restitutum, ut cujus desuetudo
paulatim irrepsit, ipso procurante ad pristinam ob-
servantiam revocaretur. Et ne lectorem diutius pro-
traham, in utraque Ecclesia Græca & Latina horas S.
Mariæ institutas invenio trecentis & amplius annis
ante Damianum. Et è Græca quidem (*e*) Episcopus
Belvacensis testem profert Joannem Presbyterum Da-
mascenum, de quo sic scribit. Joannes Damascenus
in amore Dei, ac gloriosæ matris ejus se exercens mo-

d Jo. Monach. c. 25. Flamin. post med. Fortunar. hist. Camaldul. lib. 5.
Rubens hist. Ravenat. lib. 5. & Vincen. in Spec. hist. lib. 17. c. 103.

nachalem habitum assumpsit, virgoque permanens Regina Virginum horas quotidie studiosissimè decantabat, factusque Presbyter in ejus honore Missas devotissimè, ac frequentissimè celebrabat. Porro vivebat Damascenus anno Domini 728. cujus officia de B. Virgine ritu Græco per totum annum extant M. S. S. in Monasterio Cryptæ ferratæ in agro Tusculano. E Latio autem testem habeo Petrum Diaconum Cassinensem. (f) Hic in regulam sancti Benedicti insigne commentarium composuit, quod Romæ manuscriptum asservatur apud D. Constantinum Cajetanum: In hoc igitur libro verba faciens Petrus de Abbatis Cassinensis consecratione ait: Eo die Abbas nihil aliud nisi panem, & aquam comedat, & Canonica septem horarum officia in commemoratione B. P. Benedicti nunquam dimittat, salvo scilicet eo, quod in honorem sanctæ Dei Genitricis persolvi consuetudo est, quod etiam generaliter sub districto præcepto Cassinensi Congregationi Zacharias Papa observare præcepit, constituens, ut totius anni tempore tam æstatis, quam hyemis ante nocturnale, vel diurnale officium mox ut Fratres in choro convenerint, incipiant officium de S. Benedicto: & eo expleto inchoent officium, quod Regula præcipit, adjuncto etiã sanctæ Dei Genitricis, & Virginis Mariæ officio. Hæc Petrus, qui & alibi eandem institutionem ad Gregorium Secundum refert. At verò Gregorius, teste Baronio, Pontificatum iniit anno salutis 715, cui post Gregorium Tertium successit Zacharias. Antiquior igitur, quam vulgus hominum putet, hujus officii usus, & ordinatio est.

METRUM XXVI.

Virgo parens, utcunque polo me cernis ab alto,
Audi pulsantes sidera celsa preces.

f Per. Diae. in Reg. S. Benedict. c. 64.

DE OFFICIO PARVO B. VIRGINIS.

Quod mea cunque sonat fidibus testudo canoris
 Lenior è summis excipe, Diva, choris.
 Tu sine labe nitens precibus fera crimina mundi
 Diluis, & certam pandis ad astra viam.
 Te duce tuta ratis rapidis dat carbasa ventis,
 Iussa cadit nutu fracta procella tuo.
 Te sine nec flores horti, nec gramina valles,
 Nec fruges campi, grataque poma ferunt.
 Te celebrant tardique senes, juvenesque decori,
 Et quibus invicto robore membra vigent.
 Te teneri cantant pueri, innuptaque puella,
 Gratus perspicua virginitate chorus.
 Et tibi lacteoli, dulcissima turba, puelli
 Truncatis recinunt carmina blasa sonis.
 Te cælum, te terra colit, te pontus adorat,
 Omnia te mundi vota, precesque petunt.
 Me licet horrenda circumsonet ira Maleæ,
 Demersumque minax obruat unda caput;
 Dum pelagi rabies sevit metuenda, per ipsas
 Eripiet nantem me tua dextra neces.
 Sive pharos, pontique jubar, navisque vocari,
 Ambiguus nautis seu cynosura cupis.
 Si me mortifero comburat Syrius aestu,
 Afflet & ardenti dirus ab axe calor:
 Tu mihi tegmen eris, seu celfo in colle cupressus,
 Seu cedrus dici, seu terebinthus amas.
 Bellica si armato circumstent agmina campo,
 Si me mille enses, spicula mille petant.
 Tu mihi, tu Virgo, diceris eburnea turris,
 Quam nequit excussis rumpere flamma globis.
 Si te sideribus noctu mea musa fugatis
 Evocet, ut referas ore nitente diem,
 Clarior aurora potis es tu sola tenebras
 Discutere, & rosea fronte aperire diem.
 O tandem titulo gaudes quocunque vocari,
 Huc ades, huc felix ad tua sacra veni.

*Mille tibi spirant teneri suspiria cordis,
 Mille calent aræ, pectora mille gemunt.
 Quaque patet tellus liquido circumflua ponto,
 Mille tibi laudes, carmina mille sonant.
 Scilicet horribili scelerum sub nocte sepultis
 Tu rutilam præfers per vada ceca facem.
 Celsaque cœlorum referas penetralia genti,
 Quæ prope tartareis mersa peribat aquis.*

III. Si ergo fratres mei, inquit (g) Radulphus Ardens, malignus spiritus nos infestat, si caro nos tentat, si mundus nos oppugnat, ad Mariam respiciamus, ad Mariam confugiamus, ad Mariam conclamemus. Ipsa est nostra singularis apud Deum advocata, adjutrix Christi in humani generis redemptione, (h) apex gaudii nostri, (i) dulcedo credentium animarum, (k) spes, & anchora Christianorum. (l) Ipsa est arca sanctificationis, quæ manna cœleste portavit; (m) capacitas illum capiens, quem nulla res capit; (n) cœlum ejus, qui fecit cœlum; (o) receptaculum Divinitatis. (p) Ipsa est fons lucis omnem hominem illuminantis; ortus solis, qui nullum ferre potest occasum, puteus aquæ semper viventis; (q) Bonum, & lætitia generis humani, (r) Fons incorruptionis, fons misericordiæ, janua pœnitentiæ; (s) fons signatus sigillo totius Trinitatis, interemptrix universæ hæreticæ pravitatis. (t) Ipsa est navis institoris de longe portans panem suum; (u) mater clementiæ, & pietatis; (x) flos de spinis spina carens; (y) solatium eorum, qui affliguntur, ultio eorum qui vexantur; amictus eorum qui sunt

g Radulph. serm. in Annun. c. h Richard. à Sancto Laur. lib. 2. i Jo-
 Geom. hym. 3. k Richard. lib. 4. l Emman. Malaxus l. 2. Turco græciæ. m
 Georg. Nicomed. orat. de oblat. Deip. n Amphiloeh. or. in Deip. o Andr.
 Creten. orat. 1. de dormit. Deip. p Sergius Hieropol. orat. in Nat. Deip. q
 Chrylipp. orat. de Deip. r Apollinar. in fin. Tragœd. Christi patientis. s Theo-
 steric. in canone conciliarorio. t Sophron. hom. de Assumpt. u Idiota par. 14.
 c. 39. x Goffrid. Vindoc. ser. 8. y Adam de Sancto Vict. in prosa de Assumpt.

318 DE OFFICIO PARVO B. VIRGINIS.
 nudi, quæ semper suis ulnis fovet Christianos. (z) Ipsa est fidelium fax, nutrix omnia nutrientis, omnia continentis comprehensio; (a) Rubus ardens, qui non exuritur, revocatio Adæ, Evæ redemptio; (b) castitatis speculum, sigillum virginitatis; (c) tabernaculum non manufactum, idest non hujus creationis; (d) per quam omnia ad unitatem, & perfectam charitatem sunt redacta. (e) Ipsa est clypeus pugnantium contra invisibiles & visibiles hostes; cujus ope Christianos Principes de barbaris nationibus sæpè triumphasse refert Spinellus diffusè (f) ex antiquis Historicis Niceta, Cedreno, Procopio, Nicephoro Gregora, Joanne Curopalata, Theophane, Zonara, Vincentio Belvacensi, & aliis recentioribus. Narrant, & alii (g) venerandam ipsius imaginem in clypeis olim pictam ad bellatorum præsidium: cujus item aspectu sanari morbos, fugari dæmones, omnem auferri tribulationem quotidiana constat experientia.

IV. Esto igitur protectrix nostra, Beatissima Virgo, & audi preces servorum tuorum ad te clamantium die, ac nocte. Deprecare unicūm Filium tuum pro excessibus multorum filiorum, ut per te nos suscipiat, qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsum integritas tua culpam nostræ corruptionis, & humilitas Deo grata nostræ veniam impetret vanitati. Copiosa charitas tua nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum, & fœcunditas gloriosa fœcunditatem nobis conferat meritorum. Domina nostra, mediatrix nostra, Advocata nostra: tuo Filio nos reconcilia, tuo Filio nos commenda, tuo Filio nos repræsenta. Ecce procido coram te, ô benedicta, inventrix gratiæ, mater salutis, procido,

z Eutylian. de penit. Theophili. a Method. or. in Hypap. b Theophan. hymno de Annunciat. c Alanus in c. 1. Cant. d Dionys. Alex. epist. contra P. Samosat. e Epiphan. Const. ep. ad Hormisdam. f Spinell. in Append. l. de Deip. tract. 2. g Vill. Malesb. l. 1. hist. Angl. & Jac. Philipp. Bergomas in suppl. Chron. l. 9. Ambros. Ansbert. hom. de Purific. Bernard. serm. 29. Advent. Hildesfous. l. de virginitate Mariæ c. 12.

& humilior coram te, ut obtineas deleri facta peccati mei, ut jubeas mundari me ab iniquitate operis mei, ut facias me diligere gloriam virtutis tuæ, ut reveles mihi multitudinē dulcedinis Filii tui, ut des mihi loqui & defendere fidei sinceritatem Filii tui: concedas etiam mihi adhærere Deo, & tibi; semine filio tuo; & tibi; famulari Domino, & tibi. Illi sicut factori meo, tibi sicut Genitrici factoris mei. Illi sicut Domino virtutum, tibi sicut ancillæ Domini omnium. Illi sicut Deo, tibi sicut Matrî Dei. Attende, & fac per gratiam quam invenisti, per prærogativam quam meruisti, & ne deseras sperantem in te. Ad te confugio singulare solatium cordis mei, ut te intercedente Jesus Christus Redemptor meus participem me faciat gloriæ suæ, qui te mediante factus est particeps humanæ miseræ, & infirmitatis.

§. III.

Ritus officii explicatur. Ordo Cisterciensis specialiter Deiparæ dicatus est. Exhortatio ad implorandam in omnibus Mariæ nomen, & auxilium.

I. **I**N officii parvi B. Virginis recitatione idem ferè ritus observatur, quo solet majus officium recitari. Nam & septem Canonicis horis constat, & eodem Psalmore, Antiphonarum, ac orationum numero expletur. Sola differt nocturna synaxis, quæ tres dumtaxat Psalmos habet, totidemque Lectiones. Psalmi nocturni ritu Romano novem sunt, qui ter in hebdomada mutantur, ut notum est. Aliæ quædam Ecclesiæ eosdem semper recitant quos Romani die Dominico psallunt. Per horas diei Psalmi Graduales distribuuntur. Monachi verò quibus diebus psalmos graduales juxta regulam S. Benedicti ad horas officii majoris dicunt, in officio parvo ea capitula psalmi 118. illis substituunt, quæ à Romanis ad Tertiam, Sextam, & Nonam sem-

320 DE OFFICIO PARVO B. VIRGINIS.
per cantantur. Hujus ritus meminit (a) Radulphus
Tungrensis libro de Canonum observantia. Nescio qua
ratione hanc psalmorum distributionem mutarint, qui
Breviarium Monasticum sub Paulo V. compilarunt, in
utroque officio eosdem psalmos graduales repetentes.
Sanè Cistercienses, & Carthusiani antiquum morem re-
tinuerunt. In his Ordinibus laus virginalis officio ma-
jori semper præponitur, excepto Completorio, quod
postponi solet. Id verò Carthusiensibus divinitus revela-
tum fuisse narrat in Chronico vir probatæ fidei Petrus
(b) Dorlandus: A Romanis autem semper officio ma-
jori postponitur, excepto Matutino & Vesperis. Hoc
officium, inquit Radulphus, intermititur aliquando
propter temporis incongruentiam, ut in hebdomada
Paschali, & triduo præcedenti: aliquando ne bis dici
videatur, ut quando servitium principale fit de Virgi-
ne gloriosa: itemque in quibusdam majoribus solem-
nitatibus: Sed Cistercienses nunquam illud omittunt,
nullaque dies est quantumvis solemnis, qua se eximant
à laudibus B. Virginis tum publicè, tum privatim
persolvendis: quæ consuetudo longissimi temporis præ-
scriptione firmata ad hoc pensum quotidianum sub
graviori culpa nostros obligare certissimum est, quic-
quid aliquis majoris ingenii, quam pietatis Auctor in
contrarium scribere ausus sit.

II. Infinita sunt Ordini Cisterciensi à clementissima
Regina collata beneficia, quæ nunquam poterunt ejus
alumni digna prosequi gratiarum actione, quantumvis
studeant multiplicatis obsequiis congruum illi exhibere
famulatum. Ipsa (c) Robertum sanctissimum Abbatem
Ordinis institutorem aureo sibi annulo desponsavit,
hac amoris exhibitione declarans se Matrem futuram
Monachorum. Ipsa Beatis viris Alberico, & Step-
hano Roberti successoribus, albi coloris cucullam tradidit,
habitusque formam præscripsit, ut docet in Annalibus

a Radul. prop. 20. b Dorland. lib. 4. cap. 1. c Otho Molismen, in vita Roberti
Cister-

Cisterciensibus Angelus (*d*) Manriquez. Ipsa mellifluum Bernardum Ordinis propagatorem virgineis lactavit uberibus. Ipsa Monachorum detractores gravi censura compescuit, loca Ordinis molestantes acerbissimè castigavit, se Ordinis Advocatam professa est, vocavitque Monachos optimos amicos suos; illis psallentibus, laborantibus, iter agentibus, ægrotantibus, periclitantibus, morientibus, astitit, apparuit, ministravit. Magni voluminis opus foret singula recensere, quæ in Annalibus fusiùs descripta reperiuntur? Ubi sunt igitur, si qui tamen sunt, filii Belial nescientes quæ sunt spiritus Dei, qui dicunt, Regina cæli non regnabit super nos? qui videlicet malo spiritu inflati nullo nos præcepto adstringi asserunt ad Virgineas laudeas quotidie recitandas. Date viros, ut auditis tot Deiparæ erga nos beneficiis ad meliorem frugem convertantur. Ordo noster, ut Gregorius X. Romanus Pontifex ait in quodam (*e*) Privilegio, inter cæteras religiones singularitate devotionis gloriosæ Virgini expressaria institutione adscriptus fuit. Omnes Ecclesiæ nostræ in honorem ejusdem Virginis consecratæ sunt, idque ab initio statutum fuisse, tum ex (*f*) Cæsario, tum ex antiquis diffinitionibus constat. In quibus Ecclesiis, ne ipsi Virgini debitus cultus deesset, Patres nostri doctrina, & sanctitate conspicui decreverunt præter quotidianum officium, de quo sermo est, in singulis etiam horis majoris officii B. Mariæ commemorationem fieri, singulisque diebus sacrum in ejus honorem à sacerdote ad id specialiter deputato celebrari. Non est autem omittendum hoc loco quod narrat Cæsarius in fine libri septimi dialogorum. Monachus quidam Ordinis nostri Dominam nostram plurimum diligens, ante paucos annos mente excedens ad contemplationem gloriæ cælestis deductus est; ubi cum diversos Ecclesiæ triumphantis Ordines videret, de suo Ordine sollicitus, cum

d An. 1103. c. 1. & 2. *e* Privileg. 43. *f* Cæsar l. 1. c. 1. l. 7. c. 7. 42.

322 DE OFFICIO PARVO B. VIRGINIS.
staret & circumspiceret, nec aliquam de illo personam
in illa gloria reperiret, ad beatam Dei Genitricem cum
gemitu respiciens ait: Quid est, sanctissima Domina,
quod de Ordine Cisterciensi neminem hic video? Qua-
re famuli tui, tibi tam devotè servientes, à consortio
tantæ beatitudinis excluduntur? Videns eum turbatum
Regina cæli respondit: Ita mihi dilecti, ac familiares
sunt hi, qui de Ordine Cisterciensi sunt, ut eos etiam
sub ulnis meis foveam. Aperiensque pallium suum,
quo amicta videbatur, quod miræ erat latitudinis, in-
numerabilem multitudinem Monachorum, Converso-
rum, & Sanctimonialium illi ostendit: qui nimis exul-
tans & gratias referens ad corpus rediit, & quid vide-
rit, quidve audierit Abbati suo narravit. Hæc Cæsa-
rius. Scio quidem haud dissimilia de aliis quibusdam
religiosis Ordinibus narrari; sed ut integrum cuique
maneant suum decus, Ordo certè Cisterciensis de singu-
lari Domine nostræ protectione potest non insipienter
gloriari.

III. Diutius morarer in hoc argumento, si possem
cum Damasceno Augustissimæ Virgini, ejusque digni-
tati novos hymnos promittere: aut saltem auderem
cum Ephræm orare, & dicere, Dignare me laudare te,
Virgo sacrata; sed videns paupertatem meam, & me-
mor imbellicitatis meæ, ejus præconia quibus impar
omnino sum tacitus præteribo, non audens præ confu-
sione, & conscientia sordium mearum os aperire. No-
men autem ejus sanctum & venerabile cum tremore
invocabo, ut propitia mihi sit Mater misericordiæ, &
reficiat languentem animam meam. Audito hoc no-
mine ad spem peccator erigitur, reficitur mens justis;
ridet terra, gaudet cælum, lætantur Angeli, Dæmo-
nes contremiscunt. Sunt qui quotidie hoc nomen ve-
nerentur, recitatis quinque psalmis quorum literæ ini-
tiales Mariæ nomen efficiunt, præmissa singulis Ange-
lica salutatione. Psalmi sunt isti. *Magnificat, Ad Do-*

monum cum tribularer, Retribue servo tuo, In convertendo, Ad te levavi oculos meos. Insigne de hac re miraculum ex Belvacensi, & Cantipratano refert Spinellus in fine capituli quarti. Optimè (g) Franco Abbas. Post singulare nomen Jesu Christi, quod est super omne nomen nullū aliud nominatur, unde tantum gratiæ, tantum spei, tantum suavitatis, tantum consolationis piæ mentes concipiant. Quotiescunque enim dulcissimum nomen, illud MARIA, amatores illius audiunt, toties ex pio auditu, & suavitate auditi nominis nescioquid inenarrabilis jucunditatis intus trahunt. Nomen namque Mariæ mirum quid suave, ac divinum in se continet, ut cum sonuerit amicis cordibus amicæ suavitatis odorem spiret. Et mirum illud est de nomine Mariæ, & valde mirum, quod millies auditum semper audiatur quasi novum. Concludo hac dulcissima Parænesi devotissimi Patris (h) Bernardi. Totis medullis cordium, totis præcordiorum affectibus, & votis omnibus Mariam veneremur, quia sic est voluntas ejus, qui totum nos habere voluit per Mariam. Ad patrem verebaris accedere, solo auditu territus ad folia fugiebas. Jesum dedit tibi mediatorem. Sed forsitan & in ipso majestatem vereare divinam, quod licet factus sit homo, mansit tamen Deus. Advocatum habere vis & ad ipsum? Ad Mariam recurre. Exaudiet utique matrem filius, & exaudiet filium Pater. Hæc peccatorum scala, hæc mea maxima fiducia est, hæc tota ratio spei meæ. Quid ad Mariam accedere trepidet humana fragilitas? Nihil austerum in ea, nihil terribile, tota suavis est, plena pietatis, & gratiæ, plena mansuetudinis, & misericordiæ. Ideoque modicum istud, quod offerre desideras, gratissimis illis, & omni acceptione dignissimis Mariæ manibus offerendum tradere cura; si non vis sustinere re-

g Franco in fine tom. 6. de gratia Dei. h Bernard. serm. in Nativit. B. Mariæ serm. super signum magnum. serm. 2. sup. Missus est, & serm. 4. de Assumpt.

324 DE OFFICIO PARVO B. VIRGINIS.
pulsam. In periculis, in angustiis, in rebus dubiis Ma-
riam cogita, Mariam invoca. Non recedat ab ore, non re-
cedat à corde: & ut impetres ejus orationis suffragium,
non deseras conversationis exemplum. Ipsam sequens
non devias, ipsam rogans non desperas, ipsam cogitans
non erras. Ipsa tenente non corruis, ipsa protegente
non metuis; ipsa duce non fatigaris. Sileat misericor-
diam tuam, Virgo beata, si quis est, qui te invocatam in
necessitatibus suis sibi meminerit defuisse. Nos quidem
servuli tui ceteris in virtutibus congaudemus tibi, sed
in hac potius nobis ipsis. Laudamus virginitatem, hu-
militatem miramur, sed misericordia miseris sapit dul-
cius, misericordiam amplectimur charius, recordamur
sepius, crebrius invocamus. Hæc est enim, quæ to-
tius mundi reparationem obtinuit, salutem omnium
impetravit. Ad hunc fontem sitibunda properat anima
nostra. Ad hunc misericordiæ cumulum tota sollicitu-
dine miseria nostra recurrit. Sit pietatis tuæ ipsam,
quam apud Deum gratiam invenisti, notam facere mun-
do, reis veniam, periclitantibus adjutorium, & libe-
rationem tuis sanctis precibus obtinendo. Plena es gra-
tiarum, plena rore cœlesti. Ciba hodie pauperes tuos,
Domina, ipsi quoque catelli de micis edant, sed &
camelis potum tribue de supereffluenti hydria tua, ut
omnibus, qui dulcissimum nomen tuum cum laude
invocant, per te, Regina clementiæ, gratiæ suæ mune-
ra Jesus Christus Filius tuus Dominus noster mi-
sericorditer largiatur.